

22 Σεπτεμβρίου 2021

Αρχ. Αιμιλιανός: Ο εαυτός μας είναι ο πιο θανάσιμος εχθρός!

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Γέροντας, Αρχ. Αιμιλιανός Σιμωνοπετρίτης (1934-2019). Φωτογραφία Αγιορειτική Φωτοθήκη.

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Περί αρετών

Τρεις αρεταί εισιν προνοούσαι του νου διά παντός, και χρείαν αυτών έχει? η κατά φύσιν ορμή και η ανδρεία και η ασκησία. [Αββάς Ησαΐας 7, 1]

Η πνευματική εργασία ενός πιστού γίνεται διά του νου. Για να μπόρεση όμως ο άνθρωπος να ενωθή με τον Θεόν διά του νου, διά του ηγεμονικού, χρειάζεται, λέγει ο αββάς Ησαΐας, τρία πράγματα: την κατά φύσιν ορμή, την ανδρεία και την ασκησία [ο φιλόπονος, ο εργατικός, αυτός που δεν κουράζεται].

Δεν μιλάει για την ταπείνωσι, ούτε για την αγάπη, ούτε για την προσευχή. Μας εντυπωσιάζει.

Γιατί να προτάσση αυτές τις αρετές;

Η κατά φύσιν ορμή είναι η φυσική ιδιότης του ανθρώπου να μπορή να επιδιώκη κάτι με την θέλησί του, να ξέρη δηλαδή τι θέλει, τι ζητάει, και να κατευθύνη την δύναμί του, την γνώσι του, την βουλή του προς αυτόν τον στόχο, ώστε φυσιολογικώς να ρέπη προς αυτόν.

Όπως κάποιος ρέπει προς την φιλαργυρία ή προς την μοχθηρία, έτσι και αυτός, έχοντας την φυσική αυτή ιδιότητα, να κατευθύνη τον νου του προς τον Θεόν και αυτό να είναι μία ενέργεια όλης της ανθρωπίνης φύσεώς του και όχι μόνον του νου.

Τι να σου κάνη ο νους, αν εσύ ολόκληρος δεν νοιώθης την ένωσι με τον Θεόν και δεν τείνης ολοσχερώς προς αυτήν; Να ξέρης ότι δεν υπάρχει άλλος πραγματικός τρόπος θεώσεως, παρά μόνον αυτός.

Η ανδρεία ως αρετή απαντάται επίσης στους Ιουδαίους και στους αρχαίους φιλοσόφους, όλα δε τα πνευματικά εγχειρίδια ομιλούν περί αυτής, κατ' επίδρασιν βεβαίως των αρχαίων διαιρέσεων των αρετών.

Εν προκειμένω όμως, η ανδρεία είναι κάτι που προϋποτίθεται.

Ανά πάσαν στιγμή χρειάζεται ο άνθρωπος να δείξη ετοιμότητα, υπομονή καθώς και μαρτυρία, δηλαδή να απόδειξη ότι αυτό που κάνει το θέλει και θα συνέχιση να το θέλη.

Ό,τιδήποτε όμως και αν επιδιώκη, ευθύς αμέσως αντιμετωπίζει αντιπάλους, οι οποίοι δεν αφίστανται ποτέ απ' αυτού.

Κατ' αρχάς τον δαίμονα, μετά τον κόσμο, εν συνεχεία τους ανθρώπους και προ πάντων τον ίδιο τον εαυτό του, που τον σέρνει μαζί του μέχρι την ώρα που θα

παρουσιάσθή ενώπιον του Θεού κατά την Δευτέρα Παρουσία Του.

Ο εαυτός μας είναι ο πιο θανάσιμος εχθρός.

Επομένως, ο χριστιανός συνεχώς αντιμετωπίζει παγίδες, θλίψεις, πόνους, απρόοπτα, δυσμενείς συνθήκες. Δεν είναι ο δρόμος του έτοιμος και στρωμένος, θα πρέπει ο ίδιος να ποιή «ευθείας τας τρίβους», να εξομαλύνει τα πράγματα.

Άνθρωπος που δεν έχει ανδρεία, αμέσως τα χάνει στον κίνδυνο, πανικοβάλλεται. Σαράντα χρόνια ζης στην έρημο ως μοναχός και μετά από σαράντα χρόνια πέφτεις σε μια αμαρτία, σε έναν πειρασμό, και τα χάνεις. Από μωρό παιδάκι είσαι καθαρός, παρθένος, ποτέ δεν είχες γνωρίσει πειρασμό.

Στα πενήντα, στα εξήντα, στα εβδομήντα χρόνια, όπως αναφέρουν οι Πατέρες, σου συμβαίνει πειρασμός πορνείας. Πανικοβάλλεσαι, τα χάνεις. Λες, τι έπαθα; Αρνήθηκα τον Χριστόν μου. Τον πρόδωσα. Αλλά αυτό τι είναι; Προοίμιο αποτυχίας. Όχι, πρέπει να σταθής γενναιόφρονα στο κάθε τι που παρουσιάζεται μπροστά σου.

Διότι τις περισσότερες φορές στην πνευματική ζωή οι συνθήκες, που συναντούμε, είναι αντίθετες από εκείνες που προσδοκούμε.

Ενίοτε έχουμε και την αφέλεια να βάζουμε σε πειρασμό τον Θεόν να μας δώσει αυτό που νομίζουμε εμείς.

Παραδείγματος χάριν, προσευχόμαστε: Θεέ μου, σε παρακαλώ, δείξε μου εάν ή απόφασίς μου είναι σωστή, με το να συναντήσω τον τάδε ή με το να επιτύχω εκείνο ή με το να με ακούση ο δείνα.

Ο Θεός όμως ουδέποτε ασχολείται με έναν άνθρωπο που είναι τόσο μικροπρεπής και θέλει να έχη τον Θεόν του χεριού του. Ο Θεός δίνει ό,τι προγνωρίζει οικονομικώς με την παντογνωσία και την αγάπη του.

Ο ανδρείος λοιπόν άνθρωπος είναι έτοιμος για όλα.

Διότι, ενώ περιμένεις ειρήνη, έρχεται λαίλαπα. Ενώ περιμένεις επιτυχία, έρχεται αποτυχία. Ενώ περιμένεις υγεία, έρχεται αρρώστια. Πας στο νοσοκομείο, γίνεσαι χειρότερα. Κάνεις εγχείρησι, γίνεσαι τρις χειρότερα. Πρέπει να τα περιμένης όλα.

Ανδρεία σημαίνει: εδώ μπροστά σου στέκομαι, Θεέ μου, και εσύ κάνε με ό,τι θέλεις. Εγώ δεν προσδοκώ τίποτε. Προσδοκώ μόνον θλίψεις, διότι άνευ αυτών δεν υπάρχει παράδεισος.

Αντιλαμβάνεσθε λοιπόν ότι η μοναστική ζωή είναι μία πάλη, ένας αγώνας, μία

άμυνα ή, μάλλον, μία επίθεσις, διότι ο αμυνόμενος δεν κερδίζει τίποτε, μόνον ο επιτιθέμενος κερδίζει.

Γι' αυτό χρειάζεται γενναιοφροσύνη και ανδρεία. Άνθρωπος ο οποίος υποχωρεί και δεν υπομένει, άνθρωπος ο οποίος σε κάθε πρόβλημα και δυσκολία, σε κάθε στενοχώρια και αρρώστια, σέ κάθε συκοφαντία, κίνδυνο και πειρασμό έχει αμφιβολία -μήπως δεν πρέπει, μήπως ο Θεός δεν θέλη, μήπως κουρασθώ, μήπως δεν φθάσω στο τέρμα-, δεν θα μπορέση να κάνη τίποτε.

Τέλος, η ακνησία είναι η αρετή του ανθρώπου ο οποίος δεν καταβάλλεται, δεν παύει να υπηρέτη τον σκοπό της ζωής του. Αν το κάθε τι απαιτή ένα δούλεμα και ένα σκύψιμο επάνω του, πόσο μάλλον η πνευματική ζωή. Η ακνησία λοιπόν είναι το ακούραστο σμίλευμα του αντικειμένου της εργασίας μας, μάλλον τό ακούραστο και ανελλιπές και αδιάπτωτο κοίταγμα του ίδιου του Θεού.

Όταν κανείς χαλαρώνη, όταν κουράζεται και πέφτη σε ραθυμία, σε ακηδία, τότε όλοι οι εχθροί βρίσκουν τον χώρο και τον χρόνο να μπουν στην ζωή του, για να του καταστρέψουν ο,τιδήποτε έχει δημιουργήσει. Γι' αυτό χρειάζονται προκαταρκτικά οι τρεις αυτές αρετές για την νοερά εργασία του πιστού.

Απόσπασμα από το βιβλίο του Αρχ. Αιμιλιανού Σιμωνοπετρίτου, «Λόγοι ασκητικοί, Ερμηνεία στον Αββά Ησαΐα», β' έκδοση, των εκδόσεων Ίνδικτος.